

Orgaan van de Bond van
Hervormde Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag

de *hervormde* vaan

76^e jaargang · nr 1 · januari 2016

pagina 3

meditatie:
100%
Dekkingsgraad

pagina 11

in the picture:
Kerk in
ontwikkeling

pagina 14

Serie Tien Geboden:
Derde gebod

1e voorzitter: Ds. W. Westland
Bonkelaarsplein 46, 3363 EL Sliedrecht
T 0184 636920 • dswwestland@hotmail.com

2e voorzitter: Ds. J.P. Nap
Dorpsstraat 180, 6741 AR Lunteren
T 0318 483717 • dsjpnep@hetnet.nl

1e secretaris: Ds. J. van Dijk
Callunalaan 12, 6721 HA Bennekom
T 0318 304955 • ds.j.vandijk@hetnet.nl

2e secretaris: Dhr. C.D. Groenendijk
Koolmees 35, 2986 VB Ridderkerk
T 0180 423817 • c.d.groenendijk@hetnet.nl

1e penningmeester: Dhr. C. Oosterom
Jan van Aemstelstraat 7, 3411 XK Lopik
T 0348 551496 •
accountant.c.oosterom@planet.nl

2e penningmeester: Dhr. J. van Capelleveen
Valleistraat 60, 3901 RT Veenendaal
T 0318 516930 • jvancapelleveen@solcon.nl

Lid: Ds. E. de Mots (commissie 25+)
Joh. Willem Frisostraat 38, 7462 GX Rijssen
T 0548 519549 • e.de.mots@solcon.nl

Lid: Ds. J.H. Lammers (Themadagen)
Pelikaan 34, 2986 TB Ridderkerk
T 0180 424636 • j.h.lammers@hetnet.nl

Lid: Ds. A.D. Goijert (Redactie-adres)
Tijgervlinder 44, 3863 GP Nijkerk
T 033 8446241 • a.goijert3@upcmail.nl

Overlijdensberichten:
J. Bout & Zn., Postbus 3, 1270 AA Huizen
E info@boutdruk.nl (o.v.v. Herv. Vaan)

Mutaties: Schriftelijk melden aan het Bondsbureau
Bestuurswijz. moeten naar de 1e secretaris

Adres administratie:
Hervormd Bondsbureau, Beatrixstraat 20a,
3862 DB Nijkerk • T 033 - 2456699
E bondsbureau@filternet.nl
Bankrek.nr. NL08RABO0377871559
t.n.v. Herv. Mannenbond op G.G. te Nijkerk

Openingstijden Hervormd Bondsbureau:
Maandag t/m donderdag van 8.30 - 11.30 uur.
Vrijdag gesloten.

*Voor al onze activiteiten zie onze agenda op
www.hervormdemannenbond.nl*

inzenden kopij februari-nummer

De kopij voor het februari-nummer moet vóór
20 januari bij de drukker (info@boutdruk.nl)
aanwezig zijn.

inhoud

Meditatie	3
Bijbelstudie o.t.	4
Bijbelstudie n.t.	8
Van de voorzitter	10
In the picture	11
Serie Tien Geboden (3e gebod)	14
Organisatienieuws	16
Boekbesprekingen	16
Overlijdensberichten	18

100% Dekkingsgraad

„Dit weet ik: dat God met mij is”.

Psalm 56 vers 10b

Er is iemand die ons aan het begin van 2016 een gelukkig nieuwjaar wil toewensen. Wie dat is? David. Wat is zijn wens? Dat we 100% dekkingsgraad hebben. Hoe zo? Hoopt hij dat de dekkingsgraad van de pensioenfondsen 100% blijft? Dat zou mooi zijn, want dat wisselt nog wel eens. Maar David bedoelt iets anders. Zie Psalm 56: David zoekt zijn 100% dekkingsgraad niet bij een of andere maatschappij, maar bij zijn God. Hij zegt: ‘dit weet ik, dat God met mij is’. Hij bedoelt: “ik ben er zeker van, dat God bij mij aanwezig is; ik weet, dat ik een God heb en wat ik aan God heb; ik sta er nooit alleen voor”. Opschepperij? Bluf? Zie de psalm. Hij bidt: “wees mij genadig, want ik heb veel bestrijders”. Wie zijn dat dan? David is op de vlucht voor Saul. Hij heeft asiel aangevraagd bij koning Achis (1 Sam. 21), de koning van de Filistijnen, de aartsvijand van Israel. Er is negatief geadviseerd op zijn asielaanvraag door de ambtenaren van de koning: “geef hem geen verblijfsvergunning, hij heeft foutieve informatie verstrekt, zijn identiteit vervalst, hij is de man die onze Goliath verslagen heeft, pak hem op”. Wat zit David in een wespennest! Wat doet hij daar dan ook! Hij moet hier weg en kan niet weg, wordt angstig, bang, vreest voor zijn leven. Hij verzint een list en hoopt met de diagnose “psychisch gestoord” het vege lijf te redden. Dat lukt hem. Koning Achis gaat helemaal door het lint als hij David ziet: “denk je dat ik aan krankzinnigen gebrek heb?” Wat een zwarte bladzijde uit Davids levens-

boek. Juist toen bleek hij 100% dekkingsgraad bij God te hebben: God is met mij. Vandaar dat David die dekkingsgraad wil vast leggen in dit psalmdocument, getest en wel!

Die 100% dekkingsgraad van God wenst David ons toe aan het begin van 2016. Want in welke situaties kunnen gelovigen terecht komen? Slecht nieuws boodschappen: ziekte, zorgen, verdriet, ontslag, studie lukt niet, gebrokenheid, handicap, terreur en vervolgingen om Jezus’ wil; crisis in huwelijk, gezin, school, werk, wat alles op zijn kop zet; beproevingen in het geloofsleven van eigen leven, van de gemeente, van de kerk. Hoe komen ze er door heen? Wat blijkt? Er is 100% dekkingsgraad bij God. Waar zit dat in? Onze vraag er naar? Nee, dan had God alle reden gehad om de stekker er uit te trekken. In Genesis 3 toverde de duivel ons een betere dekkingsgraad voor: die van hem. Wat blijkt? Die dekkingsgraad is getest en de slechtste die er is. Blijkt een surrogaat-dekkingsgraad te zijn: dood, ziekte, ellende, is er door gekomen. Toch trok God de stekker er niet uit. Wat dan? Ik noem de naam Immanuel. Weet u wie dat is? De Heere Jezus Christus: God met ons. Heel bijzonder! Kijk hoe de Heere Jezus de dekkingsgraad verdiend: Hij geeft Zijn leven als offer voor onze zonden; voor Hem geen dekkingsgraad op het Kruis, bij Hem trok God de stekker er uit, dat heb ik verdiend, maar de Heere Jezus Christus nam dat over voor mij. Zó verdiende Hij de dekkingsgraad dat God met mij is en dat alles

100% gedekt is. Dat ligt vast in het volbrachte offer van Christus.

Hoe vast is dat? Kijk wat David zegt: “dit weet ik, dat God met mij is”. Weten betekent niet: misschien, of hopen, maar het kan alle kanten nog op. Nee, weten betekent: het is zo. Is dat dan wel haalbaar voor ons? Jazeker, het is een ontvāngen zekerheid. Hoe wordt die ontvangen? Door het u eigen te maken. Hoe gaat dat? Door het Woord van God, zegt David in de psalm, want God belooft het. En wat God belooft, doet Hij. U aan die belofte van God toevertrouwen, dat is geloven en het u eigen maken. Hoe leren we dat? Daar heeft God een speciale manier voor. Welke? Hij steekt het lampje bij u aan, dat u ziet wat de dekingsgraad van ons is: “God is niet met mij, ik sta er alleen voor”. Dat loopt uit op lege handen aan het eind van ons leven. Maak dat u eigen. Staat u met lege handen? Hoor het Woord van God: zie in geloof op Immanuël, onze Heere Jezus Christus. Hij zegt: “voor ú droeg Ik het oordeel zonder dekingsgraad

voor God, waarvoor u nu vreest; vrees niet, Ik ben uw Dekingsgraad voor God”. Eigen u dat toe, want die geen eigen zekerheden meer hebben, voor hen is er 100% dekingsgraad in het offer van de Heere Jezus Christus. Is dat niet om ootmoedig en dankbaar, verwonderd en blij te getuigen: dit weet ik, dat God met mij is? Niet één keer, maar uw leven lang? Want God test Zijn eigen dekingsgraad in uw leven. Hoe? Als ik, omringd door tegenspoed, bezwijken moet, schenkt U mij leven, zingt David in Psalm 138. Hoe? Op de dag dat ik vrees, zal ik op U vertrouwen, zingt David in Psalm 56. Hoe? Al ga ik ook door het dal van de dood, ik zou geen kwaad vrezen, want U bent met mij, zingt David in Psalm 23. Is dat uw getuigenis ook al? Laat alle testen er maar op los: Gods 100% dekingsgraad is en blijft de beste dekingsgraad, die er is. Wat een wonder: Jezus Christus, mijn Dekingsgraad bij God. Bedankt, David, voor uw nieuwjaarswens voor 2016. Ik hoop er mijn winst mee te doen. U ook?

4

Ds. J.H. Lammers

bijbelstudie o.t.

David 8 De opstand van Absalom

2 Samuël 13, 14, 15, 18

2 Samuël 13

David heeft zijn derde zoon een mooie naam gegeven, namelijk Absalom. Het betekent:

de vader is vrede. Bedoelt hij dat hij als vader vrede is? Of bedoelt hij dat God Die als een Vader is, vrede en heil geeft? Waarschijnlijk

het laatste. De moeder van Absalom heet Maächa (3: 3). Hij is geboren in Hebron en opgegroeid in Jeruzalem.

Het eerst horen we van Absalom in verband met de bloedschande van Ammon, zijn halfbroer, de oudste zoon van David en dus de troonopvolger. Ammon komt ertoe om Tamar, zijn halfzuster, de zuster van Absalom, naar de slaapkamer te lokken. Tamar die opmerkt dat hij een boos plan heeft, opent een perspectief op een huwelijk (13: 13) via dispensatie door David. Ammon weigert en verkracht haar (13: 14). Liefde, aangewakkerd door zelfzuchtige passie, slaat om in verachting en haat. Ammon stuurt haar weg (13: 15). Hij noemt niet eens maar haar naam, maar spreekt over 'die vrouw (13: 17). Het is, zoals Tamar zegt, een schanddaad (zie Lev. 18: 19): 'Zoiets doet men niet in Israël (13: 12).' Tamar scheurt vanwege rouw haar pronkgewaad, dat ons herinnert aan het gewaad van Jozef (Gen. 37: 13). David is boos als hij ervan hoort, maar treedt niet op (13: 21). Hoe kan hij, die zich zelf schuldig heeft gemaakt aan overspel? David handhaaft Ammon zelfs als kroonprins. Absalom wacht twee jaar om wraak te nemen. Hij laat zijn familie komen op een schaapscheerdersfeest buiten het paleis. Door zijn slaven laat hij Ammon vervolgens doden (13: 23-33). Absalom maakt op deze manier voor zichzelf de weg vrij naar de troon. Ook nu volgt er geen maatregel van David. Hoe zou hij kunnen? Is hij niet verantwoordelijk voor de moord op Uria? David is door de zwarte bladzijde in zijn leven machteloos geworden tegenover zijn eigen kinderen.

2 Samuël 14

Gedurende drie jaren verblijft Absalom in Gesur, waar de familie van zijn moeder woont (13: 37). David treurt over de afwezigheid van

zijn zoon en kwijnt weg van verlangen. Absalom mag op voorspraak van Joab, die gebruik maakt van een vrouw uit Tekoa, terugkeren naar Jeruzalem (14: 23), maar het duurt nog twee jaren voordat Absalom zijn vader ontmoet (14: 28). Uiteindelijk ontmoeten vader en zoon elkaar. Absalom buigt voor zijn vader en David kust Absalom (14: 33). Er vindt verzoening plaats. Maar wat stelt verzoening voor, als gedaan wordt alsof er niets gebeurd is en de relatie niet echt wordt hersteld? Het is Absalom helemaal niet te doen om een goede relatie met zijn vader en om verzoening met God. Er is in zijn hart bitterheid. In die bitterheid is er het plan ontstaan om zijn vader van de troon te stoten en, als het niet anders kan, hem te doden.

2 Samuël 15

Absalom maakt gebruik of beter gezegd misbruik van de onrustgevoelens onder het volk. David bevoorrecht de stam van Juda niet, zoals men verwacht had. Bij de andere stammen, waar de oudsten altijd tamelijk zelfstandig zijn geweest, moet men wennen aan het centrale gezag van David. Verder is er onder de mensen een enorme hang naar het nieuwe. Absalom wint op een sluwe manier de harten van het volk.

Absalom is eergevoelig (15: 1). Hij gedraagt zich als de kroonprins van het volk. Heeft hij vernomen van de eed die David aflegde dat Salomo koning zou worden (1 Kon. 1: 17) en wil hij dat voorkomen? Hij imponeert door te rijden in een wagen bespannen met paarden, toen nauwelijks bekend in Israël. Hij laat zich beschermen door een lijfwacht van vijftig mannen. Hij richt een zuil op voor zichzelf tijdens zijn leven (18: 18).

Absalom is knap (14: 25, 26). Zijn lange haren, die een gewicht hebben van 3 kg (14: 26)

maken indruk op velen. In het openbaar treedt hij op als rechter (15: 2). Hierbij komt dat hij de mensen vleit en naar de mond spreekt. Hij steelt het hart van de Israëlieten (15: 6). Hij leidt zelfs zijn vader om de tuin. Hij doet dat zo goed dat David, die zoveel mensenkennis heeft opgedaan in zijn leven, de eigenlijke bedoelingen van Absalom niet doorziet.

Hierbij komt dat Absalom zich vroom voordoet. Hij vraagt of hij in Hebron mag gaan offeren (15: 8,9) om een oude gelofte te volbrengen. Intussen weet hij het volk te bewegen tot een revolutie (15: 10-13). Als David verneemt wat er gaande is, vlucht hij uit Jeruzalem over de beek Kedron in de richting van de woestijn van Juda (15: 14vv).

Gelukkig zijn er mensen die David trouw blijven. Ittai toont zijn trouw (15: 19-22). Achitofel kiest de zijde van Absalom, die straks desondanks aan het kortste eind zal trekken (17:1-14). Husai zorgt er als spion voor dat David de nodige informatie krijgt (15: 37). David wil dat de ark naar Jeruzalem wordt teruggebracht (15: 25). Nederig zegt hij: 'Als ik genade vind in de ogen van de HEERE... (15: 25).' Hij is intens verdrietig omdat hij herinnerd wordt aan zijn eigen zonde. Tegelijkertijd weet hij dat de daad van Absalom slecht is. Het ergste is nog niet eens dat de zoon opstaat tegen zijn vader, maar dat Absalom er geen rekening mee houdt dat zijn vader de Gezalfde van de Heere is. In deze tijd dicht David Psalm 3, een Psalm waaruit blijkt dat hij in de crisis van zijn leven op God vertrouwt.

2 Samuël 18

Absalom blijkt, hoe knap hij ook is, onzeker en besluiteloos te zijn (16: 20). Zijn optreden is onder de maat, als hij de tien bijvrouwen van David in het openbaar verkracht (16: 22).

Heeft Nathan het niet voorzegd (2 Samuël 12: 11). Absalom stelt zich afhankelijk op van zijn omgeving (17: 4,14). Een zelfstandige leider is hij niet en het ontbreekt hem aan militaire bekwaamheden. Het komt tot een treffen (18: 1,2).

David blijkt meer aanhangers te hebben dan gedacht. Hij moet worden overtuigd om thuis te blijven, omdat zijn leven in gevaar is (18: 3,4). Opnieuw komen we de toegeeflijkheid van David tegen. Hij zegt namelijk: 'Behandel de jongen met zachtheid ter wille van mij (18: 5).' Hij spreekt over zijn volwassen zoon die vader is van vier kinderen (14: 27), alsof het nog een klein kind is. Hij doet net alsof zijn zoon geen slechte bedoelingen heeft.

De strijd vindt plaats in het woud van Efraim, ten oosten van de Jordaan in Gilead (18: 6). Het leger van Absalom is groot, maar heeft geen ervaring met het strijden in een bos (18: 7,8). De ijdelheid van Absalom, namelijk zijn lange haren, wordt zijn ondergang. Als het muilnier, waarop Absalom rijdt, onder de dichte takken van een grote eik komt, komt zijn hoofd vanwege de haren vast te zitten in de takken van de eik. Hij blijft hangen tussen hemel en aarde. Het muilnier loopt door. De soldaat die het ziet, weigert Absalom te doden. Hij laat een beloning schieten, omdat hij de zoon van de koning geen kwaad wil doen (18: 12). Joab die Absalom beter doorziet dan voorheen, steekt drie speren in het hart van Absalom. Zijn wapendragers maken het werk af en doden Absalom.

Ahimaaz brengt het goede nieuws dat de overwinning is behaald. De Cuschiet, de tweede bode, vertelt op een omslachtige wijze het sterven van Absalom. David gaat naar het bovenvertrek van de poort en huilt. Zijn klacht gaat ons door merg en been, zo aangrijp-

pend is het. Hij roept: 'Mijn zoon Absalom, mijn zoon, mijn zoon Absalom! Och, was ik maar in jouw plaats gestorven, Absalom, mijn zoon, mijn zoon (18:33)! Wie zal dit verdriet begrijpen dan alleen degene die hetzelfde heeft meegemaakt? Het verdriet van David is zo groot dat het zicht op de werkelijkheid wordt vertroebeld. David uit geen dank voor de overwinning en geeft God niet de eer voor de uitredding.

Hoe is het met Absalom afgelopen? Uit zijn mond horen we helaas geen schuldbelijdenis. Had hij maar gebeden zoals later de moordenaar op het kruis die zei: gedenk mij. Er zou genade zijn geweest. We hoeven gelukkig geen oordeel uit te spreken over Absalom, want het oordeel is aan God. Maar wel mogen we elkaar ertoe oproepen om de Heere te zoeken, terwijl Hij te vinden is.

Ook wij kunnen in ons leven doordraven zonder met God rekening te houden. De één op de ezel van zijn geld, de ander op de ezel van zijn genietingen, weer een ander op de ezel van zijn godsdienst en vroomheid. Maar vroeg of laat komen we vast te zitten, terwijl de ezel doorloopt. Alles wat je dacht te hebben, ben je kwijt. Sterven zonder God is een sterven zonder hoop. Wie niet op de Heere vertrouwt, zal eeuwig omkomen. Wees niet als een muilnier, maar wend je tot de Heere (Psalm 32: 9-11).

De Heere Jezus

David was bereid om te sterven in plaats van zijn zoon. Maar David kan niet de plaats van zijn zoon innemen. Het is waar wat in Psalm 49: 8 geschreven is: 'Niemand van hen kan zijn broeder metterdaad verlossen. Hij kan God Zijn losgeld niet geven.' De kostprijs voor hun leven is immers te kostbaar en zal voor eeuwig ontoereikend zijn. David kan niet helpen, Jezus Christus wel. Hij heeft onze

plaats ingenomen. Hing Absalom tussen hemel en aarde omwille van zijn eigen zonden. De Heere Jezus heeft Zich op het vloekhout laten spijkeren opdat wij van de vloek zouden worden gered. Als we dat mogen geloven, verwonderen we ons erover dat we als vijanden met God worden verzoend en in de gemeenschap met de Heere mogen leven.

Gespreksvragen

1. Hartstocht kan omslaan in haat. Wat zijn de gevaren van onze begeerten? Hoe kunnen we de begeerten bestrijden en overwinnen (Galaten 5: 24)?
2. Hoe komt het dat David zijn zonen niet kon waarschuwen? Wat leren wij ervan?
3. Hoe gaan we om met onze kinderen, als ze het geloof vaarwel zeggen?
4. Absalom maakte misbruik van de hang van het volk naar het nieuwe. Iets nieuws is leuker dan het bestaande. Hoe komt dat onder ons voor? Hoe gaan we ermee om?
5. Absalom stal het hart van de mensen. Hoe komt dat vandaag voor? Hoe kunnen we ons ervoor beschermen?
6. De raad van Achitofel stond gelijk aan het woord van God (2 Sam.16: 23). Toch eindigt zijn leven zonder uitzicht (2 Sam.17: 23). Hoe kan dat?
7. Lees Psalm 3. Wat valt u in deze psalm op?
8. De Heere Jezus ging dezelfde weg als David over de Kedron (Johannes 18: 1). Welke overeenkomsten en verschillen zijn er?

Ds. C.H. Bijl

Leven door de Geest

Romeinen 8 : 1–17

In Romeinen 7 gaat het over de worsteling die in het leven van de gelovige plaats kan vinden. Het is de strijd tussen vlees en geest. Het vlees dat ben ik als schepsel na de zondeval en de geest is wat de Heilige Geest in het leven van de gelovige schenkt. Je zou bijna moedeloos worden als je met Paulus ziet dat het vlees steeds weer opspeelt. Maar wat het antwoord is om niet ten onder te gaan in de geestelijke strijd? Dat is het werk van de Heilige Geest. Daar gaat hoofdstuk 8 over. Dit hoofdstuk is één groot loflied op het werk van de Geest van God. En het werk van deze Geest is ook de enige manier om staande te blijven.

(Vers 1 – 4)

8

Vers 1 begint als een lied met de woorden dat er geen verdoemenis en oordeel meer is. Maar voor wie is er geen oordeel? Er is geen oordeel voor hem en voor haar die door het geloof aan Jezus Christus verbonden zijn en zich door de Heilige Geest laten leiden. De Heilige Geest geeft aan Jezus het leven (vs 2) en Hij geeft aan mensen de vrijheid. Wat een grote overgang is dat: van oordeel naar vrijheid! Dat is zo'n grote stap, die is alleen door Gods Geest te ontvangen.

In dit hoofdstuk wordt heel duidelijk dat de Heilige Geest mensen in vrijheid stelt. De vrijheid die de Heilige Geest geeft is altijd aan het werk van Christus verbonden. Paulus zegt in vers 3 dat Jezus gelijk geworden is aan ons mensen en Zelf ook schepsel is geworden. Maar Hij is wel staande gebleven in alle aanvallen en verlokkingen door de satan. En in het staande blijven van Jezus heeft Hij de zonde verslagen. Hij, Jezus, was sterker dan de zonde. Op die manier vervult Hij de eis van Gods wet. Wat de Heere eist en wat wij niet

kunnen vervullen, doet Jezus Christus wel. Niemand van ons mensen kan aan Gods eis voldoen. Jezus wel. Als wij door het geloof in Jezus aan de Heiland verbonden zijn, dan is het alsof wij zelf de wet gehouden hebben en aan al Gods eisen voldoen. In de geloofsverbondenheid met deze Jezus voldoen ook wij aan Gods eis.

Nu kan de vraag opkomen hoe je echt vrij kunt zijn. Want Paulus had last van het vlees. In vers 1 en 4 gaat het over het wandelen in het vlees (vgl. Psalm 1) en in vers 5 over het zijn en bedenken van het vlees. Zonder geloof is het vlees alles waar het om draait. De gelovige blijft echter l st houden van het vlees (zie Rom. 7: 14). Maar als de Heilige Geest gaat werken in ons leven, dan speelt het vlees wel op, maar dan wandelen we er niet in. Dan is het vlees en ons eigen ik niet het einddoel van het leven. De Heilige Geest ontketent in ons de strijd tegen ons eigen vlees (zie verder 13). De Heilige Geest geeft het verlangen de Heere te dienen.

(Vers 5 – 8)

Het komt er dus op aan of we in het vlees zijn of in de Geest. Als we in het vlees zijn, dan volgen we onze eigen begeerte. Dat loopt op de dood uit. Ten diepste is ons hart vijandig t.o.v. God. Het is zelfs onmogelijk om God groot te maken als we zonder Jezus leven. Zonder God zullen we nooit aan Zijn eis voldoen. Wat een scherpe tegenstellingen: het vlees is de dood en wat de Heilige Geest geeft is leven en vrede met God.

(Vers 9 – 11)

In vers 9 spreekt de schrijver de gemeenteleden aan: “U bent in de Geest”. Hij zegt tegen de gemeenteleden van Rome: “Zo is het toch? U leeft toch door die Geest?” Het is de liefdevolle hoop van de schrijver dat de gemeenteleden aan wie hij deze brief schrijft, zich ook werkelijk door de Geest laten leiden.

Het kan immers ook anders. Als de Geest van Christus niet in ons is, dan zijn we niet van Christus. Als de Geest van de Heere Jezus niet in ons woont, dan zijn we op onszelf aangewezen en zijn we vijand van God. Maar als de Geest van Christus wel in ons woont, dan zijn we geestelijk levend. Opvallend is dat in vers 9 gesproken wordt van de Geest van Christus die in mensen woont en dat in vers 10 gesproken wordt van Christus die in ons woont. Dat is blijkbaar hetzelfde. De Heilige Geest woont in Jezus en in de gelovige. Als we zo met de Heere verbonden zijn, dan zijn we geestelijk levend geworden. Natuurlijk moet ons lichaam nog wel sterven. Maar eens zullen we lichamelijk opstaan.

(Vers 12 – 13)

Na de hoge woorden dat de Heilige Geest zo wel in Jezus als in de gelovige wil wonen, gaat Paulus in vers 12 en verder toch weer over het

vlees spreken. Dat vlees, dat ben ik zoals ik geboren ben, speelt steeds weer op. Maar omdat de Heilige Geest in de gelovige werkzaam is, zijn we zeker niet verplicht zondig te leven. De zonde is niet langer onze heerser. We moeten tegen ons eigen vlees strijden. Vers 13 zegt heel radicaal dat we door de Heilige Geest de daden van het lichaam hebben te doden. We hebben als mens allemaal onze begeerten, namelijk de verkeerde verlangens. Als we zonder God in ons vlees leven, dan geven we eraan toe. Maar de Heilige Geest wil die verkeerde begeerten doden en wegdoen (zie Kol. 3: 5). Vrijheid is dus niet dat we altijd maar doen wat we willen doen. Maar vrijheid is dat de Heilige Geest ons vrijmaakt van de verkeerde begeerten die ons naar de eeuwige dood voeren. Geestelijke vrijheid is leven zoals het bedoeld is in de schepping.

(Vers 14 – 18)

In hoofdstuk 7 wordt de strijd tussen vlees en Geest beschreven. In hoofdstuk 8 volgt het antwoord van Gods Geest. Als de Heilige Geest aan het werk gaat, worden we verbonden met Jezus Christus (vs. 1) en dan worden de verkeerde begeerten gedood (vs. 13). Maar de Heilige Geest doet meer. De Heilige Geest maakt ons tot kinderen van de hemelse Vader. De Heilige Geest die in de Zoon, in de Heere Jezus is, gaat mensen ook tot zonen en dochters van God maken. Dat is een enorme verandering. De Heere wil niet met ons omgaan alsof we slaven zijn, maar Hij wil ons tot kinderen maken. En natuurlijk is de Zoon Jezus een heel andere zoon dan een gelovige. We worden nooit God zoals Jezus is. Maar het is wel bijzonder dat zoals Jezus Zoon van God is, dit woord ook voor de gelovige gebruikt wordt. Niet voor niets bad Jezus het “Onze Vader”. Hij neemt mensen mee in dat

gebed en spreekt van onze Vader: Zijn Vader en onze Vader.

De Heilige Geest deelt het Zoonschap uit en door de Geest leren we roepen: Abba, vader. Paulus noemt de Vadernaam hier in het Hebreeuws en het Grieks. De Heilige Geest legt het op de lippen om Vader te zeggen tegen God en zo wil de Heilige Geest mensen aan de Vader verbinden.

Dit gedeelte laat zien hoe teer de Heilige Geest omgaat met mensen om ons zo steeds meer aan de Heere te verbinden. De praktijk is dat we het vaak niet weten of dat we het dikwijls kwijt zijn. Maar ik hoef het niet allemaal zelf in mijn geest te doen en te weten, want de Heilige Geest getuigt het met mijn geest. Soms wordt het woord “getuigen met” vertaald als “getuigen aan”. Toch heeft de betekenis “getuigen met” de voorkeur omdat het woord “samen” in het Griekse woord staat. Als vers 16 zegt dat de Geest getuigt met onze geest, is het niet een samen opgaan en samen iets doen. Maar dan is het wel de Heilige Geest die onze aangevochten geest en gedachten boven de twijfel uit tilt door te tonen en te verzegelen (Efeze 1: 13) dat ons geloof vast ligt in het werk van Christus. Zelf zouden we niet durven zeggen dat God

de Vader is, maar de Heilige Geest leert dat en geeft het ook. Het is trouwens meer dan alleen maar zeggen dat God Vader is. Als Hij Vader is, dan mogen we ook delen in de rijke erfenis. God heeft een erfenis klaar liggen. Als we met Jezus verbonden door het leven gaan, dan is het soms wel heel moeilijk, maar dan zal eens de heerlijkheid aanbreken. Met de Heere Jezus zullen we dan eens worden opgenomen in de hemelse heerlijkheid.

Gespreksvragen

1. Vers 13 spreekt van de *dadens van het lichaam die gedood moeten worden*. Lees Kolossenzen 3: 5 erbij en bespreek hoe we dit concreet kunnen maken.
2. Hoe spreken we God aan in ons gebed? Gebruiken we de Vadernaam ook? Wat kunnen we leren van vers 15?
3. Waarom kan het vlees zich niet onderwerpen aan de wet van God (vs. 7)?
4. Wat hebben we te bedenken bij de heerlijkheid van vers 18? Wat zegt het dat we met Christus verheerlijkt worden?
5. In dit hoofdstuk komt de Geest vaak aan de orde. Bespreek met elkaar wat de Geest allemaal doet.

Ds. W. Westland

van de voorzitter

Elk jaar op de Huishoudelijke Vergadering is een deel van ons bestuur aftredend. Dit keer zijn het dhr. J. van Cappelleveen en ds. J. van Dijk. Zij zijn herkiesbaar, en we zijn dankbaar, dat zij zich voor een

volgende periode beschikbaar hebben gesteld. Ook ds. A.D. Goijert is aftredend, maar hij stelt zich niet meer herkiesbaar. Onze statuten geven aan, dat er bij (her)verkiezing een dubbeltal gesteld moet worden.

Daarom stellen wij de volgende dubbeltallen aan u voor:

- 1) - Dhr. J. van Cappelleveen, herkiesbaar
 - Dhr. A. Thoutenhoofd te Veenendaal
- 2) - Ds. J. van Dijk, herkiesbaar
 - Ds. W.G. Hulsman te Genemuiden
- 3) - Ds. L.W. den Boer te Werkendam
 - Ds. J. Molenaar te Ede

De namen van het derde dubbeltal zijn in alfabetische volgorde.

Volgens art. 11, lid 3 van onze Statuten heeft elke aangesloten vereniging het recht om aan deze dubbeltallen namen toe te voegen. Dit dient schriftelijk te gebeuren, uiterlijk 2 maanden voor de Huishoudelijke Vergadering, die op D.V. zaterdag 9 april 2016 wordt gehouden.

De voorgedragen namen moeten lid zijn van een aangesloten vereniging, en vooraf schriftelijk verklaren, dat zij met de kandidaatstelling akkoord gaan.

Bijbelstudie

Vanaf april verzorgt ds. E. de Mots de Bijbelstudie uit Nahum en Habakuk.

Ds. M. van der Zwan te Westbroek zal enkele gedeeltes uit het Evangelie naar Mattheüs behandelen.

We wensen hen daarbij een goede voorbereiding!

Groet

Mede namens de andere bestuursleden een hartelijke groet aan u en jou.

in the picture

Ds. P. Molenaar

Kerk in ontwikkeling

Zo zijn we weer een nieuw jaar ingegaan met allerlei ontwikkelingen in kerk en samenleving. Hoe zal het gaan met de kerk wereldwijd en in Nederland? In ieder geval gaat het erom, dat de Waarheid Gods opnieuw in de actuele situatie verbreid en verdedigd zal worden. Daarbij is nodig, dat we in de lijn blijven van ons voorgeslacht in de bevinding des geloofs. We willen immers de eenheid bewaren met allen, die een even dierbaar geloof deelachtig zijn. Die grote schat is toch de vergeving der zonden en het eeuwige leven. De grote thema's voor deze

tijd blijven daarom de stukken van het geloof, die als een heerlijke uitleg verwoord zijn in onze belijdenisgeschriften, gericht ook op de wederkomst van Christus. Daarin klopt het hart van het Evangelie. Zo willen we onverkort alle belijdenisgeschriften bewaren als een kostbaar bezit, dat ons overgedragen is vanuit ons voorgeslacht. Die geloofsstukken blijven actueel en zijn van grote waarde voor de zondagse prediking. We willen steeds met twee woorden spreken: tijd en eeuwigheid, zonde en genade, rechtvaardiging en heiliging, verbond en verkiezing, schepping en voleinding.

We willen niet bepaalde Bijbelse waarheden verstoppen of laten buik spreken. Waarheid betekent immers 'niet verborgen'. Dat houdt in niets te willen verbergen van de Bijbel, de 'hemelse leer' (Calvijn). Waar we kerkelijk dan ook geleverd zijn, dat blijft actueel. Het gaat om die grote daden van God, geopenbaard in Zijn heilig Woord. Daarom het Woord blijvend onderzoeken! Laten we vooral daarbij oog hebben voor Gods werk in de gemeente ook als Mannenvereniging.

Bonders in opmars

Mij trof een boek dat kortgeleden verschenen is, waarin de ontwikkeling van de Hervormd-Gereformeerden van 1890-1960 beschreven wordt. De organisatie van de Gereformeerde Bond vanaf haar ontstaan komt daarin aan de orde. De titel is al veelzeggend 'Bonders in opmars'. Het beschrijft de plaats van de Gereformeerde Bond, maar ook, hoe verschillende zaken binnen het geheel van de Hervormd-Gereformeerde beweging in de kerk een vaste plaats hebben gekregen. In dat boek krijgen veel aspecten van de geschiedenis van de Hervormd-Gereformeerde beweging aandacht. Het boek is leerzaam, om te zien hoe de lijnen naar de gemeenten toe getrokken werden. Veel dingen waren uiteraard al bekend, maar ook nieuwe historische feiten zijn vermeld. Verschillende plaatsen o.a. Delft, Veenendaal en Lunteren krijgen aparte aandacht, vanwege kerkelijke ontwikkelingen daar of ook theologische ontwikkelingen en verschuivingen van predikanten in die plaatsen. Historisch krijgen we heel wat materiaal, zij het wel wat selectief, dat ons tegelijk verder helpt met het oog op de kleine kerkgeschiedenis. Daarom maken de verschillende hoofdstukken best nieuwsgierig. Veel wordt ons geboden, waarbij ook een dosis kleinmenselijkheid en onheiligmisactivisme een

rol hebben gespeeld. Tegelijk mogen we dankbaar belijden, dat de Heere in de vaderlandse kerk doorging met Zijn werk tegen de golven van het modernisme in.

Gods werk

Graag zou ik Gods werk willen onderstrepen in die kleine kerkgeschiedenis. Wijlen ds. W.L. Tukker leerde mij tijdens het vicariaat met veel nadruk, dat de waarheid Gods niet in de eerste plaats op universiteiten of op kerkelijke vergaderingen, gebleven is, maar wel in de gemeenten Gods. Zo heb ik dat boek vanuit die optiek gelezen. Dan is er veel goeds uit die geschiedenis van de kerk te halen, ondanks alle zonden door de jaren heen. Vooral in het goede wat de Heere gaf in Zijn dienaren, die sporen hebben getrokken in de gemeenten door hun prediking, zoals o.a. vader en zoon Kievit en vele anderen, die nu reeds ontslapen zijn, in wie de kerk veel ontving. Tegelijk wordt ons wel een spiegel van het kerkelijke leven voorgehouden, waarin het kleinmenselijke ook aanwezig was. Dus niets nieuws onder de zon. Toch zou ik alle nadruk willen leggen op de gouden draad van Gods werk al de jaren door. Velen waren er ook, evenals nu, die geen lid van de Bond waren of in de loop der jaren bedankten, maar die toch als Hervormd-Gereformeerden hun plaats in de gemeente hebben ingenomen. De Schriftuurlijke bevinding is m.i. vooral het cement van de eenheid in haar breedte en de diepte van de Hervormd-Gereformeerden geweest.

Tegenhanger van de Parade van de Mannenbroeders?

Wel bleven wat vragen hangen na lezing van dit fraai uitgevoerde boek. Veel schrijvers hebben goed of minder gedocumenteerd de dingen weergegeven. Het boek herinnerde

mij aan de Parade van de Mannenbroeders van Ben van Kaam, dat in 1964 verscheen, waarin de geweldige organisatiedrift, gestimuleerd door dr. Abraham Kuiper, beschreven wordt. Met visie en vaart werd heel veel door de mannen van het gereformeerde en antirevolutionaire kamp georganiseerd. Dat boek verscheen, toen de Gereformeerde Kerken die 'Parade van Mannenbroeders' wel grotendeels achter zich hadden gelaten, daar zij volop bezig waren met vernieuwingen. Een wat lacherig stemming ontstond toen door die 'Parade' onder gereformeerden in de zin van: 'We zijn toch wel wat wijzer en verlichter geworden', terwijl de principes van die 'Parade der mannenbroeders', al overboord gegooid waren. 'Bonders in opmars' is enigszins een pendant van of vervolg op de 'Parade der Mannenbroeders'. Een zeker activisme kan in de beginperiode, maar ook daarna aan de Bond niet ontzegd worden. Het is duidelijk dat de beginperiode van de Bond in kerkelijk en politiek opzicht de tegenhanger van de beweging van Abraham Kuiper was. We moeten oppassen dat alleen al door de titel 'Bonders in opmars' niet hetzelfde gevoel gekweekt wordt: "We weten het eigenlijk nu veel beter en we laten die theologische discussies ver achter ons". Dreigen we nu niet essentiële geloofsstukken te vergeten, omdat die niet passen in de huidige kerkelijke cultuur, terwijl we kritiekloos allerlei noviteiten in gemeenten invoeren, zoals de gereformeerden in de vorige eeuw?!

Niet fijngevoelig

Een mineur in 'Bonders in opmars' is het hoofdstuk over de studenten. De Bond heeft destijds het studiefonds met veel zorg opgezet voor aanstaande predikanten, in een tijd, waarin de financiële middelen beperkt waren.

Daarin heeft de Bond veel betekend voor studenten die later een gewaardeerde plaats in gemeenten innamen. Ongepast en stuitend is het, dat de bedragen aan studenten gegeven met naam en toenaam genoemd worden, opgesmukt met soms nare, privacygevoelige verhalen. Zelfs gesprekken, conflicten, studieresultaten en de maatschappelijke positie van de ouders van de studenten komen aan de orde. Dit kreeg zelfs nog een vervolg in de Waarheidsvriend na verschijning van dit boek! We achten die weergave van een historisch en ook maatschappelijk laag peil. Dit getuigt ook van weinig historische fijngevoeligheid en toont niets van de bewogenheid, waarmee de Heere in het verleden onze voorgangers riep tot Zijn heilige dienst. Aan de bevestigingsvragen voor ambtsdragers is in het dienstboek destijds een vraag over verplichte geheimhouding in de uitoefening van het ambt toegevoegd. Geldt dat nu niet voor Hervormd-Gereformeerden? De gesprekken met studenten door het hoofdbestuur toen en nu zijn toch wel ambtelijk en dus ook vertrouwelijk? Niets heb ik gelezen van de 'loffelijkheden des Heeren' in de roeping tot het ambt. Gelukkig dan maar, zo is mijn conclusie, dat we later als studenten veelal het zonder studiefonds van de Bond konden stellen! Ongeacht in welk deel van de kerk collega's ook terecht komen, we dienen ons wel te houden aan wat ons van huis uit geleerd is met het oog op onze voorgangers, 'die voor zielen waken' (Hebreeën 13:7, 17)!

Meer fijngevoeligheid

Meer fijngevoeligheid is in deze tijd van mediacommunicatie gewenst. Op kerkelijk pagina's in de krant over voorgangers wordt wel eens fijngevoelige humor doorgegeven, die we waarderen, maar helaas ook wel eens

nare verhalen met een wrange humor, die niet sticht. Op begrafenissen merk ik tegenwoordig wel eens dat men de overledenen op een ongepaste, lacherige manier gedenkt. Dat zit blijkbaar in onze cultuur, waarbij respect ontbreekt. Is dit een nieuwe trend? Laten we daaraan niet meedoen, maar liever Paulus navolgen, in wat hij schrijft in Filippenzen 4:7-9: “En de vrede Gods, die alle verstand

te boven gaat, zal uw harten en uw zinnen bewaren in Christus Jezus. Voorts, broeders, al wat waarachtig is, al wat eerlijk is, al wat rechtvaardig is, al wat rein is, al wat liefelijk is, al wat wel luidt, zo er enige deugd is, en zo er enige lof is, bedenkt dat. Wat gij ook geleerd, en ontvangen, en gehoord, en in mij gezien hebt, doet dat en de God des vredes zal met u zijn”. Dat straalt echt genade uit!

Ds. J.P. Nap

Serie Tien Geboden

14

Het derde gebod

Het gebruik van DE NAAM

Op de eerste tafel van de tien geboden gaat het over Gods eer, Gods dienst, Gods Naam en Gods dag. Nu dus over Zijn Naam. Zijn heilige Naam! We lezen in Exodus 20:7: “U zult de Naam van de HEERE, uw God, niet ijdel gebruiken, want de HEERE zal niet voor onschuldig houden wie Zijn Naam ijdel gebruikt.”

Het gaat dus over een Naam. De NAAM. Het is de Naam boven alle namen. De Naam van God. Door deze Naam wordt ons gezegd, Wie God is.

Er staan in de Bijbel vele namen van God. Tegen Abraham zegt God: Ik ben God, de Almachtige. (Hebr.: El-Sjaddai). Vooral is Hij

zo machtig, dat Hij alles wat Hij heeft beloofd kan volbrengen.

Bij monde van de profeet Jesaja noemt God Zich nogal eens de Heilige Israëls. Hij is die God, die Zich speciaal aan Israël verbonden heeft. Ook al wil Hij er voor alle volken zijn. In het bijzonder denken we aan de Naam HEERE, in hoofdletters. Met deze Naam noemt God Zich bij Mozes in Ex. 3 vanuit de brandende braambos. En als uitleg geeft Hij er bij: “Ik zal zijn, Die Ik zijn zal”, ofwel; “Ik ben, Die Ik ben”. Dat wil zoveel zeggen als: Mozes, je kunt op Mij aan. Ik ben de Getrouwe. De God van het verbond.

Deze namen van God zeggen ons Wie Hij is! Dat leeft voor een oosterling wel wat anders

dan bij ons. Wij denken al gauw: Wat zegt nu een naam? Behalve als het om een scheldnaam gaat.

Hoe belangrijk voor een oosterling zijn naam is, blijkt wel uit een verandering van naam.

Wie een andere naam krijgt, wordt een ander mens. Een nieuw mens. Van Saulus naar Paulus bijv.

Zo zegt Gods Naam ook Wie de HEERE werkelijk is. Het wézen van God wordt er door uitgedrukt. Daarom: wie Gods Naam verkeerd gebruikt, tast daardoor God Zelf aan. Daarom zullen wij de Naam van de HEERE - waar zoveel trouw en genade uit spreekt - niet ijdel moeten gebruiken. Het woord 'ijdel' is in de HSV terecht gehandhaafd. Een voetnoot zegt verklarend: onnodig en ondoordacht gebruiken, misbruiken. En zo is het.

In gedachten zie ik de OT-icus Dr. B. Maarsingh het op college nog beeldend verwoorden: letterlijk betekent de uitdrukking 'ijdel gebruiken' die Naam van God oppakken en plakken op iets dat waardeloos is. Dat wordt hier verboden. Zoals je ook geen waardevolle postzegel plakt op afval dat je in de prullenbak gooit.

Wie is God? Hij is het Die Zich in het bijzonder in Jezus Christus heeft geopenbaard. In Hem blijkt Wie God is. Hier is Joh. 1:18 belangrijk.

In de Heidelbergse Catechismus, één van de belijdenisgeschriften van de Protestantse Kerk in Nederland, wordt ook het 3e gebod uitgelegd en toegepast, namelijk in Zondag 36. Daar wordt over 'lasteren' gesproken, als een overkoepelende samenvatting van het misbruik van Gods heilige Naam.

Laster is eigenlijk eerroof. Zulke eerrovers van God zijn wij van huis uit allemaal. Daarom

kunnen wij van nature de Naam van de HEERE alleen maar misbruiken/lasteren. De bron van ons hart en van onze mond brengt van huis uit alleen maar vervloeking voort, Rom. 3.

Zelfs na ontvangen genade komt dat in het leven van de gelovigen helaas ook nog voor: dat ze een eerover van God zijn. Staat niet Petrus als een waarschuwend voorbeeld voor ons. Hij was een discipel van Christus. Hij had Jezus beleden als Zaligmaker. Toch verloochent hij zijn Heiland. En dat met vloeken en zweren. Toch hebben wij natuurlijk in Gods kracht tegen deze zonde te strijden. Bij onszelf. En ook bij andere mensen. Opdat de Naam van God niet gelasterd zal worden.

De Catechismus noemt een aantal concrete dingen, die tot dit lasteren en misbruiken van Gods naam behoren: Vloeken; valse eed afleggen; onnodig zweren; en ook het zwijgen als je iemand anders hoort lasteren. Laten we er op letten!

Eerst dat vloeken. Ik behoef hier geen voorbeelden van vloek te noemen. Ik wil dat ook niet. Het is een veel voorkomend kwaad. Wij weten het wel, hoe er zo grof gevloekt wordt: op straat, in de trein, in de kazerne, op het voetbalveld en ook gewoon thuis. Vaak wordt de heilige Naam van God gedachteloos gebruikt, als een kwade gewoonte; maar ook als mensen hevig geëmotioneerd raken en zich machteloos voelen. Of mensen laten zich gaan in hun vijandschap. Het gebeurt helaas ook uit de mond van leden van een mannenvereniging. Hoe kan dat?

Sommigen verdedigen het vloeken als zou het tot de vrijheid van meningsuiting behoren. Maar onze vrijheid is een vrijheid in gebon-

denheid aan Gods wet. En daarmee vervalt per definitie de vrijheid om te vloeken.

De Heidelberger noemt ook de valse eed en het onnodig zweren. Ook die worden afgekeurd.

De valse eed (of meined) is het vertellen van een leugen (meestal voor de rechtbank), terwijl onder aanroeping van Gods Naam is beloofd en gezworen om de waarheid te spreken. Het kan schade berokkenen aan de naaste en is in elk geval zonde tegen God. Wat het onnodig zweren betreft: Laat uw ja ja zijn en uw nee nee. Dit gaat dus niet over de rechtbank, maar gewoon tussen twee mensen onder vier ogen. Dan geldt: Zweert in het geheel niet.

Maar als het dan werkelijk niet kan? Als de duivel ons spreken zou misbruiken om de vloeker aan te sporen tot nog meer vloeken en lastering van God? Och, zwijg dan maar. Tenminste, tot die persoon. Maar van binnen in uw hart zult u toch niet zwijgen. Want dan zal er een gebed omhoog gaan tot uw Heere voor die man of vrouw: Heere, wil hem/haar nog in het hart grijpen, en tot U bekeren.

Vervolgens gaat het natuurlijk ook om het goede, belijdende spreken over de HEERE. Maar dat valt in eigenlijke zin buiten het bestek van het 3e gebod.

Samengevat: Spreek vrijmoedig over God, maar misbruik nooit Zijn Naam.

16

Als derde vorm van misbruik van Gods Naam wordt genoemd het zwijgen, als je iemand anders hoort vloeken. Denk dan aan een tekst als Spr. 29:24: Daar lezen we: “Wie met een dief deelt, haat zijn ziel; hij hoort een vervloeking en maakt het niet bekend”. We zijn er dus niet mee klaar, als wij zelf maar niet vloeken. Maar we kunnen ons ook aan deze zonde schuldig maken, als we er stilzwijgend naar luisteren. Want dan maak je je deelgenoot. Ook door te blijven kijken naar een spannend programma, waarin toch regelmatig gevloekt wordt.

Zo gemakkelijk laten we het maar gaan. Misschien herkent u dat wel. Het is ook moeilijk, want er wordt veel gevloekt om ons heen. En moet je er dan altijd wat van zeggen, als je iemand de HEERE hoort lasteren? De omstandigheden zijn er niet altijd geschikt voor om er zomaar op in te gaan. Maar het is wel belangrijk, dat we de innerlijke bereidheid hebben om dat te doen. M.a.w. of we dicht bij de HEERE leven.

organisatienieuws

Wijzigingen adresboekje 2015

Er is een nieuw adresboekje uit. De volgende wijziging daarin doorvoeren:

1) De streek “Alblasserwaard-West” (blz. 49) heeft een nieuwe voorzitter: ds. T. van Bruggen, Kerkstraat 36, 2959 BS Streefkerk.

Met vriendelijke dank voor uw medewerking,
Ds. J. van Dijk, secr.
e-mail: ds.j.vandijk@hetnet.nl

boekbesprekingen

Alexander Comrie, **Het ABC van het geloof**, Verhandeling over de benamingen van het zaligmakend geloof in alfabetische volgorde, her-taald door C. Bregman, uitgeverij de Banier, Apeldoorn, 2015, 256 blz.; prijs € 19,95.

Dit is een hertaling van een boek dat Comrie in 1739 schreef voor zijn gemeente in Woubrugge. Het is een verkorte weergave van een aantal preken die hij in de voorafgaande jaren had over verschillende benamingen van het geloof. Vooral handelde hij over de werkzaamheden van het geloof. Tot die werkzaamheden behoren ook zeker de werkwoorden die iets uitdrukken van de hartelijke begeerte deel te mogen hebben aan Christus en Zijn gerechtigheid, zoals dorsten, gewinnen, hongeren, komen en verwachten. Het doel was een ABC te geven van datgene wat nodig is, tot zelfonderzoek en ter bemoediging van het erfdeel van de Heere. Uitgangspunt is wat staat in Hebr.11: 6: 'Maar zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen.' Op gevoelvolle en pastorale wijze besteedde Comrie aandacht aan deze zaken. We mogen ook vandaag onze winst doen met dit onderwijs van een 'oude schrijver'.

Ds. J.H. Lammers

Richard Baxter, **Met Christus te zijn**. Gedachten over het sterven, uitgeverij de Banier, vertaald door R.T. Plattel, Apeldoorn, 2015, 123 blz.; prijs € 12,95.

In het zicht van de naderende dood schreef Richard Baxter in 1683 zijn *Dying Thoughts* (*Gedachten over het sterven*), een geschrift waarin hij zichzelf bemoedigt, opwekt en troost. Hij kijkt terug op zijn moeitevolle, maar ook rijke leven en blikkt vooruit op de komende dood en het leven daarna. Je voorbereiden op het sterven wil niet zeggen dat we de dingen van het tegenwoordige leven moeten verachten. Toch is het nodig om je te oefenen in het verlangen naar de toekomst. Het belangrijkste hierin is om met Christus te zijn. Het verlangen naar de toekomst zal meer zijn, al we krachtig geloven dat het beter voor ons is. Het verlangen naar de toekomst wordt tegengestaan door een natuurlijke afkeer van de dood. Baxter geeft waardevolle adviezen om deze tegenstand te overwinnen. Het boek wordt kort ingeleid door dr. P. de Vries.

Ds. J.H. Lammers

Dr. E.G. Bosma, **Oude waarheid en nieuwe orde**, Bevindelijk gereformeerden en het nationaalsocialisme 1920-1950, uitg. De Banier 2015, 759 blz., prijs € 34,95.

Allereerst is de auteur van harte te feliciteren met deze kloeke studie, die hem eerder dit jaar als dissertatie diende. Met grote belangstelling moge men dit werk lezen. Het

boeit en imponeert door de aan de orde gestelde zaken. Dat begint al op de voorkant: bovenaan Anton Mussert die bezig is voor de NSB een toespraak te houden en onderaan de drie vooroorlogse SGP'ers uit de Tweede Kamer. Hoe is dat te combineren? Dat is nu juist wat de auteur vanuit de bronnen onderzoekt. Hoe was de houding van de bevindelijk gereformeerden (de oude waarheid) t.a.v. het nationaalsocialisme (de nieuwe orde)? Er blijkt een baaierd aan houdingen te zijn, blz. 497. De auteur ordent deze tot drie in hoofdzaak: verzet, accommodatie en collaboratie. Er is over het thema al wel veel geschreven in deelstudies, maar de schrijver wil de zaken in een breder kader plaatsen, blz. 30.

Veel gaat het over de Gereformeerde Gemeenten in het algemeen en ds. G.H. Kersten in het bijzonder. Alleen al om die reden had zijn geboortejaar op blz. 46 niet foutief vermeld mogen worden. Om dichter bij huis te blijven: ook de Gereformeerde Bond wordt in het onderzoek betrokken. Vele namen van o.a. predikanten worden genoemd. En wat schrijven De Waarheidsvriend en De Vaandrager? Het Gereformeerd Weekblad wordt veel minder genoemd. Reden? Dit behoorde meer tot de AR-richting, blz. 279. Ook van prof. H. Visscher wordt dit gezegd. Hier wreekt zich de weerbarstigheid van de gehanteerde term 'bevindelijk gereformeerden', welke als groep in navolging van C.S.L. Janse sociologisch vereenzelvigd wordt met de SGP, blz. 18. Wel wordt in de conclusies op blz. 581 één en ander ietwat corrigerend toegelicht. Toch wringt het hier. Want dan had ook De Waarheidsvriend wel buiten beschouwing gelaten kunnen worden. Aan prof. Visscher wordt trouwens meer aandacht besteed dan blz. 279 suggereert. Hij wordt dan ook (terecht) op blz. 598 een 'prominent in de bevindelijk gereformeerde wereld' genoemd. Zo gemakkelijk liggen de zaken dus niet. Daar getuigt dit hele boek van. De vraag die bij mij vooral blijft hangen is: Hoe zouden wij zelf in die nieuwe orde van toen gestaan hebben? En hoe staan wij dan nu in allerlei nieuwe orden uit onze eigen tijd?

JPN

Lloyd Jones - **Oorzaak en genezing van geestelijke depressiviteit**. ISBN 9789033609985, prijs € 19,95. Uitgever: De Banier, blz. 367

Geestelijk depressiviteit is geen nieuw verschijnsel. De bekende dr. Martyn Lloyd-Jones (1899-1981), predikant en arts te Londen, beschrijft zowel de oorzaken van geestelijke depressiviteit als de genezing. Hij doet dit aan de hand van personen uit de Bijbel, die ook in dergelijke situaties verkeerd heb-

ben. Hij leert diegenen die ontmoedigd of depressief zijn om te gaan met zichzelf en het probleem aan te pakken. God belooft Zijn kinderen immers vrijheid, kracht en vreugde. Een praktisch boek, dat in Engeland, en inmiddels ook in Nederland, vele drukken kent en voor duizenden christenen tot bemoediging is geweest. "Oorzaken en genezing van geestelijke depressiviteit" is zeker geen gemakkelijk boek wat je even tussendoor leest. Het onderwerp is misschien iets wat veel lezers zullen vermijden. Toch krijgen we allemaal wel eens met depressiviteit te maken. Of we zelf last hebben van depressiviteit is een heel andere zaak. Dr. Martyn Lloyd-Jones laat zien dat er ook in de tijd van de Bijbel mensen waren die depressieve gevoelens en gedachten hadden. Door de boodschap van God te gaan begrijpen leer je om te gaan met jezelf. Als je depressiviteit wilt aanpakken of als je tot steun wilt zijn voor mensen met depressiviteit, is het een aanrader om dit boek te lezen en vooral de voorbeelden uit de Bijbel tot je te laten doordringen.

C.D. Groenendijk

Bedroefd geven wij kennis van het overlijden van

HENDRIK KNOPPERSEN

op de leeftijd van 86 jaar.

13 jaar was hij een trouw en betrokken lid van onze vereniging.

De Heere schenke Zijn troost en nabijheid aan zijn vrouw, kinderen, klein- en achterkleinkinderen.

Bestuur en leden van de
Mannenvereniging
"Schrift en Belijdenis"
Nijkerk

Nijkerk, 22 december 2015

18

overlijdensberichten

Met droefheid geven wij u kennis dat de **HEERE** op 30 december 2015 uit ons midden heeft weggenomen ons trouw en meelevend lid

**HERMANUS THOMAS
DEN BOER**

in de leeftijd van 73 jaar.

De Heere schenke Zijn troost aan zijn vrouw, kinderen en familie.

Bestuur en leden van de
M.V. "Onderzoek de Schriften"
te Oud-Beijerland

Oud-Beijerland, januari 2016

Bedroefd geven wij kennis van het overlijden van

HENDRIKUS VAN DE BUNT

op de leeftijd van 78 jaar.

54 jaar was hij een trouw en betrokken lid van onze vereniging.

De Heere schenke Zijn troost en nabijheid aan zijn vrouw, kinderen, klein- en achterkleinkinderen.

Bestuur en leden van de
Mannenvereniging
"Schrift en Belijdenis"
Nijkerk

Nijkerk, 30 december 2015

*„...want hij reisde zijn weg met blijdschap.”
Handelingen 8: 39b*

Met droefheid namen we kennis van het overlijden van ons trouwlid

FERDINAND BLEIJENBERG

We herinneren ons met dankbaarheid zijn trouw waarmee hij met onze vereniging vanaf 2005 heeft meegeleefd.

De Heere vertrooste en sterke zijn vrouw en verdere familie met Zijn nabijheid.

Bestuur en leden van de
Mannenvereniging op G.G.

Nunspeet, december 2015

*In de dag van de benauwdheid roep ik U aan,
want U verhoort mij.
(Ps 68 : 7)*

Na jaren van afnemende gezondheid is in vertrouwen op de Heere zijn God van ons heengegaan ons zeer trouw en meelevend lid (ruim 50 jaar lid)

D. SCHIPPER

in de leeftijd van 78 jaar.

De Heere vertrooste zijn vrouw, kinderen, kleinkinderen en achterkleinkind.

Bestuur en leden
van de mannenvereniging
“Schrift en Belijdenis te Hoef”

Putten, december 2015

*“Want daarvoor zijn wij geschapen:
om U eeuwig te loven en te prijzen
en voor eeuwig groot te maken!”*

Met droefheid delen wij u mede dat op 23 december 2015 is overleden ons lid

AALT SCHOLTEN

We herinneren ons met dankbaarheid zijn trouw waarmee hij van 1976 af met onze vereniging heeft meegeleefd.

De Heere vertrooste en sterkte zijn vrouw en verdere familie met Zijn nabijheid.

Bestuur en leden van de
Mannenvereniging op G.G.

Nunspeet, december 2015

*Welzalig de mens van wie de kracht in U is
- in hun hart zijn de gebaande wegen.
(Ps. 84 : 6)*

Met ontroering delen wij u mede dat de HEERE tot Zich genomen heeft

ARIE JACOB VERVEER

op de leeftijd van 79 jaar.

Met dankbaarheid gedenken we broeder Verveer als trouw en betrokken lid gedurende vele jaren.

De Heere schenke Zijn troost en nabijheid aan zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen.

Bestuur en leden van de
mannenvereniging Calvijn

Lexmond, 19 november 2015

